

USNESENÍ

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Kamily Drábkové a soudců JUDr. Petra Fořta, PhD. a Mgr. Jiřího Straky ve věci

Nezletilých : [REDAKCE], narozená dne [REDAKCE]

bytem trvale [REDAKCE]

[REDAKCE], narozená dne [REDAKCE]

bytem trvale [REDAKCE]

Dětí rodičů:

[REDAKCE], narozená dne [REDAKCE]

bytem [REDAKCE]

zastoupená Mgr. Martinem Šalandou

advokátem se sídlem U Vodojemu 1041/13, 589 01 Třešť

[REDAKCE], narozený dne [REDAKCE]

bytem [REDAKCE]

zastoupený Mgr. Michalem Pavlasem

advokátem se sídlem Na Sadech 4/3, 370 01 České Budějovice

o odvoláních otce proti usnesením Okresního soudu v Českých Budějovicích, ze dne 24.2.2020, č.j. 0 P 45/2020-41 a ze dne 5.3.2020, č.j. 0 P 45/2020-53,

takto:

- I. Usnesení soudu prvního stupně ze dne 24.2.2010, č.j. 0 P 45/2020-41, se v odstavcích I., II., IV., V. a VI. výroku potvrzuje a v odst. III. výroku se mění tak, že soud vydává toto předběžné opatření: Otec je oprávněn stýkat se s nezletilou [REDAKCE] a s nezletilou [REDAKCE] každý sudý víkend, vždy od pátku 18.00 hod. do neděle 18.00 hod., kdy obě nezletilé převezme v bydlišti matky [REDAKCE] a tamtéž je po ukončení styku matce předá.
- II. Usnesení soudu prvního stupně ze dne 5.3.2020, č.j. 0 P 45/2020-53, se potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Usnesením vydaným pod č.j. 0 P 45/2020-41 dne 24.2.2010 soud prvního stupně zamítl návrhy otce, jimiž se domáhal nařízení předběžných opatření ohledně změny bydliště nezletilé [REDAKCE] (odst. I. výroku), povinnosti matky předat nezletilou [REDAKCE] do péče otce (odst. II. výroku), úpravy svého styku s nezletilými [REDAKCE] a [REDAKCE] (odst. III. výroku), změny příslušnosti povinné školní docházky nezletilé [REDAKCE] do Základní školy [REDAKCE] (odst. IV. výroku) a současně jmenoval nezletilým opatrovníky pro řízení o předběžném opatření (odst. V. a VI. výroku). Soud své rozhodnutí odůvodnil tak, že nemá možnost rozhodnout o návrhu na nařízení předběžného opatření k úpravě styku otce s nezletilými, neboť doposud není ani

předběžným opatřením vyřešena otázka úpravy péče nezletilých. Oba rodiče nyní mají k nezletilým stejná práva a povinnosti, zpráva Města [redacted] – SPOD z 4.12.2019, o níž otec svůj návrh opíral, není v době rozhodování o předběžném opatření již aktuální. Návrh, aby se matka zdržela povinnosti změny bydliště nezletilé [redacted] prvoinstanční soud neshledal důvodným za situace, kdy nezletilá je nadále trvale hlášena na adrese [redacted], a to bez souhlasu matky. Návrh na uložení povinnosti matce zdržet se změn v docházce do základní školy nezletilé [redacted] zamítl rovněž, z důvodu, že není již aktuální, neboť nezletilá navštěvovala od září 2019 Základní školu [redacted] a od 10.2.2020 jí byl rozhodnutím povolen přestup do Základní školy [redacted]. Jelikož dosud není vyřešena péče obou nezletilých, není dána prozatímní potřeba úpravy jejich poměrů a nejsou tak splněny předpoklady pro vydání předběžného opatření.

2. Proti tomuto rozhodnutí se včas odvolal otec. Namítal, že nevydání rozhodnutí o péči o nezletilé není překážkou vydání předběžného opatření, neboť matka mu při tomto vědomí zamezuje v kontaktu s nezletilou [redacted], jak je zřejmé z jejího návrhu na vydání předběžného opatření v kombinaci s údajnou dlouhotrvající léčbou a dovršenou změnou školní docházky nezletilé. Svým návrhem požadoval předběžnou úpravu spočívající v zákazu změny bydliště nezl. [redacted] ve smyslu § 80 o. z., nikoli změny administrativního údaje v evidenci obyvatel. Z rozhodnutí Základní školy [redacted] lze dovodit, že matka již i údaj o bydlišti změnila a změnila též lékařskou péči – [redacted]. Rozhodnutí o změně školní docházky dosud nenabýlo právní moci, bylo proti němu podáno odvolání, a tedy závěr soudu, že již došlo k realizaci změny, není správný. Matka uvedla správný orgán úmyslně v omyl, když mu sdělila, že otec s přestupem souhlasil. Na rozdíl od otce, matka nedodrží uzavřené dohody. Navrhoval, aby odvolací soud napadené rozhodnutí změnil a jeho návrhu na vydání předběžného opatření vyhověl.
3. Usnesením ze dne 5.3.2020, č.j. 0 P 45/2020-53, vyhověl soud návrhu matky a nařídil předběžné opatření, jímž obě nezletilé odevzdal do péče matky (odst. I. výroku), otci uložil povinnost přispívat na výživu nezletilé [redacted] částkou 2 000 Kč měsíčně a na výživu nezletilé [redacted] částkou 1 500 Kč měsíčně, splatnými vždy k 10. dni běžného měsíce předem k rukám matky (odst. II. výroku), obojí s účinností od 5.3.2020 a oběma nezletilým jmenoval pro řízení o vydání předběžného opatření opatrovníky (odst. III., IV. výroku). Rozhodl současně o předběžné vykonatelnosti usnesení (odst. V. výroku). Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že rodiče nežijí ve společné domácnosti od srpna 2018 (správně 2019), kdy se otec odstěhoval z jejich posledního společného bydliště ve Spolkové republice Německo. Je zahájeno řízení o úpravu péče a výživy obou nezletilých u Okresního soudu v Jihlavě návrhem matky dne 12.9.2019, mezi rodiči panuje neshoda v těchto otázkách. Nezletilé byly rozděleny, [redacted] byla od září 2019 u otce ve [redacted], kde je přihlášena k trvalému pobytu a kde do 25.1.2020 navštěvovala základní školu. Od uvedeného data je u matky a podle pohovoru, který s ní byl dne 6.2.2020 za přítomnosti její sestry, nezl. [redacted], proveden Městem [redacted] – SPOD, existuje mezi sestrami velmi silné citové pouto a je v zájmu obou nezletilých zachování jednotného výchovného prostředí. Tentýž závěr přijal i prvoinstanční soud, když zdůraznil tuto velmi silnou citovou vazbu nezletilých, které tak svěřil s účinností od 5.3.2020 do péče a výživy matky a současně stanovil otci výživné v nezbytné míře ve výše uvedených částkách s tím, že budou upřesněny po zjištění otcových výdělkových možností.
4. Rovněž proti tomuto rozhodnutí se včas odvolal otec. Namítal, že uvedl-li soud v rámci zamítnutí původního návrhu na vydání předběžného opatření, jak by měla matka svůj návrh upravit, nepřijatelně ji poučil o hmotném právu a zasáhl tak do práva otce na spravedlivý proces. Soud setrvale přehlíží skutečnosti svědčící v otcův prospěch, dodržování sjednaných dohod a racionální chování z jeho strany a to, že dle závěrů OSPOD má veškeré předpoklady pro svěřeni dětí do péče, shodně jako matka. Ta naopak jednostranně neguje faktické dohody i dohody ad hoc. Nejméně od 25.1.2020 neumožnila otci vidět se s nezletilou [redacted], přes sliby se vždy účelově vymlouvala, aby nedošlo k předání dítěte. V rozporu s dobrými mravy využila nastalé situace a podala návrh na změnu školní docházky, kdy správnímu orgánu vědomě uvedla nepravdivé údaje

o souhlasu otce. Rozhodnutí o předání nezletilé do školy v [REDAKCE] není v právní moci. Předběžné opatření navozuje stav, o který matka usiluje ve věci samé, což je důvodem pro nevyhovění návrhu. Matka má nadměrné sklony ke konzumaci alkoholu, nedodržování dohod a nedostatku komunikace a prostřednictvím osoby za ni jednající deklaruje zejména svůj zájem na zisku výživného, existují pochybnosti o tom, zda bude s to ekonomicky zabezpečit všechny děti, o které se má starat. Není možno zásadní váhu přikládat pohovoru OSPOD s nezletilou dne 6.2.2020 a tento nemůže být jediným vodítkem pro rozhodnutí soudu, neboť matka na ni dlouhou dobu nepochybně účelově působila a otci odmítala kontakt. Soud pomínul judikaturu Ústavního soudu akcentující garanci práv druhého rodiče a zasáhl negativně do práv otce i nezletilých na vzájemný styk a péči (např. náleží I. ÚS 618/05). Navrhoval, aby odvolací soud napadené rozhodnutí zrušil.

5. Matka k odvolání otce uvedla, že z jejího podnětu bylo již v září 2019 zahájeno řízení o úpravě poměrů k nezletilým dětem (vedeno u Okresního soudu v Jihlavě pod sp. zn. 22 P a Nc 41/2020), v němž doposud nebylo rozhodnuto. Rodiče nejsou schopni se na prozatímní úpravě poměrů nezletilých dohodnout, nezletilá [REDAKCE] trpí obavou, že ji otec natrvalo odveze ze současného bydliště či školy do [REDAKCE]. Otec nespécifikuje dohody údajně nedodržované matkou, ta se naopak domnívá, že nejde o dohody, ale o rozhodnutí otce, jeho manipulativní a ultimátní sdělení. Otec přihlásil [REDAKCE] ke školní docházce ve [REDAKCE] bez jejího vědomí, dokonce ve škole zatajil, že nezletilá matku má, to vše v době, kdy si vzal dceru na styk a nevrátil ji a začal si vynucovat rozdělení dětí, bez ohledu na jejich vzájemný vztah a bez ohledu na to, že mu matka do té doby nečinila žádné problémy ve styku s dětmi. Dceru manipuluje, pořídil jí králíčka a tím ji přesvědčil, aby u něj, resp. u jeho rodičů na počátku září 2019 zůstala. V téže době přitom podal u Krajského soudu v Českých Budějovicích návrh na insolvenční řízení, kde uváděl, že žije v Německu s rodinou a žádá o nižší splátky z důvodu tamního náročného života s dětmi. Pracovní poměr tam ukončil až koncem října 2019. Naopak, otec nerespektuje uzavřené dohody, dceru [REDAKCE] nevrátil po týdenním styku, který započal dle dohody rodičů 14.3.2020 a učinil tak až 25.3.2020 po zásahu Městského úřadu – OSPOD v [REDAKCE] a Policie ČR, dítě navíc manipuloval. Pro jeho chování je předběžné opatření nezbytné. Pokud otec namítá, že předběžné opatření nezohledňuje jeho právo na co nejširší styk, mohl by tak činit až se zkušeností po vydání předběžného opatření. Rozhodnutí o výživném v rámci předběžného opatření není vyloučeno, pokud je obava z neplnění takové povinnosti, přičemž taková obava existuje z důvodu insolvenčního řízení vedeného na otce u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. [REDAKCE].
6. Odvolací soud přezkoumal v souladu s § 1 odst. 4 a § 28 z.ř.s. obě napadená rozhodnutí podle § 212a odst. 6 o.s.ř., bez nařízení odvolacího jednání, jak to umožňuje ust. § 214 odst. 2 písm. c) o.s.ř. Shledal, že odvolání otce převážně nejsou důvodná, důvodným bylo shledáno pouze odvolání proti výroku o úpravě styku otce s nezletilými.
7. Podle § 1 odst. 3, § 12 z.ř.s. ve spojení s § 102 odst. 1, odst. 3, § 75 odst. 1, odst. 4, § 76 odst. 1 písm. a), písm. d), písm. e) o.s.ř. lze po zahájení řízení nařídit předběžné opatření, jestliže je zapotřebí zatím upravit poměry účastníků, anebo je-li obava, že by výkon rozhodnutí v řízení posléze vydaného mohl být ohrožen. Předběžným opatřením může být mimo jiné uloženo, aby účastník platil výživné v nezbytné míře, aby nenakládal s určitými věcmi nebo právy, aby něco vykonal, něčeho se zdržel nebo něco snášel. Pro předběžné opatření je rozhodující stav v době jeho vydání soudem prvního stupně.
8. Předběžné opatření je procesním prostředkem ochrany účastníka, použitelným v případech vyžadujících okamžitý a urychlený zásah soudu k prozatímní úpravě jejich poměrů či v zájmu zajištění výkonu rozhodnutí, které bude v řízení vydáno. Jedná se tedy o situace, jež nesnesou odkladu, a do nichž je nutno zasáhnout formou časově omezeného rozhodnutí, jelikož bez takového zásahu účastníku, v jehož zájmu je rozhodnutí vydáváno, hrozí, že utrpí ve svých právech závažnou újmu. Zájem na rychlosti rozhodnutí a prozatímní charakter úpravy poměrů se odráží i

v nižších nárocích kladených zákonem na dokazování. Prokázána musí být existence důvodů pro vydání předběžného opatření, ostatní skutečnosti postačí osvědčit, určující je stav v době, kdy rozhoduje prvoinstanční soud.

9. Odvolací soud nemá pochyb o tom, že v projednávané věci naléhavá potřeba prozatímní úpravy poměrů účastníků prokazatelně existuje, neboť rodiče nejsou schopni se dohodnout o výchově a výživě svých nezletilých dětí, ani o jiných závažných záležitostech jich se týkajících. Řízení o úpravě výchovy a výživy nezletilých bylo zahájeno již před několika měsíci, aniž by v něm prozatím bylo dosaženo jakéhokoli pokroku. I s ohledem na zcela antagonistické postoje rodičů, jak jsou zřejmé z jejich podání a procesního postupu, nelze ve věci samé předpokládat bezprostřední rozhodnutí, naopak je možno očekávat spíše složité a rozsáhlé dokazování, které ve svém důsledku povede k oddálení konečného rozhodnutí. Tato okolnost je silným argumentem pro vydání předběžného opatření, neboť stanovení pevných pravidel a limitů všem účastníkům, které budou muset respektovat a které do jejich poměrů na druhé straně vnesou jasný řád a jistotu, byť půjde o úpravu pouze dočasné povahy, je v dané situaci zcela nezbytné.
10. Základním hlediskem, jehož optikou je nutno nahlížet kterékoli rozhodnutí v opatrovnické věci, je zájem dítěte, jímž je u dítěte předškolního a nižšího školního věku především stabilní a klidné rodinné prostředí, v němž se dítě může úspěšně rozvíjet a v němž jsou eliminovány vlivy, které negativním způsobem ovlivňují jeho životní jistoty. Prozatímní úprava předběžným opatřením nikterak nepředjímá úpravu, která bude provedena rozhodnutím meritorním. Jde o takové uspořádání, které v rámci situace vzniklé v důsledku dosavadních kroků rodičů, bude pro nezletilé optimální.
11. V současné době jsou obě nezletilé u matky, nezl. ██████ od září loňského roku, nezletilá ██████ již téměř dva měsíce. Mezi oběma sestrami existuje silné citové pouto a obě jsou si navzájem nepochybně oporou, jež jim pomáhá překonávat zásadní změnu nastalou v jejich životech v důsledku rozchodu jejich rodičů. Nezletilá ██████ svůj aktuální postoj zcela jasně vyjádřila v pohovoru s orgánem SPOD Městského úřadu v ██████, kdy projevila přání zůstat u matky spolu se sestrou a dalšími polorodými sourozenci a dokázala vysvětlit i důvody svého předchozího vyjádření, v němž inklinovala k setrvání u otce. Ze záznamu nevyplývá, že by její vyjádření bylo důsledkem matčiny manipulace, jak se domnívá otec a ve svém věku je svůj názor na tuto otázku, která se jí bezprostředně a zásadně dotýká, již schopna vyjádřit. Za těchto okolností považuje i odvolací soud za optimální a v zájmu nezletilých svěřením obou sester předběžně do péče matky. U nezl. ██████ jiné rozhodnutí ani nepřipadá v úvahu (otec sice ve vyjádření k věci samé požaduje společnou výchovu obou dětí, avšak svým návrhem na předběžné opatření se domáhá předání pouze starší dcery), svěřením nezletilé ██████ do péče otce by pro ni znamenalo v časovém úseku přibližně půl roku již třetí změnu, opětovné stěhování do ██████ a s tím související změnu školního zařízení, což by ji vystavilo náročné situaci, rozkolísalo by její dosavadní jistoty, bylo by proti její vůli a opětovně by narušilo její sourozeneckou vazbu zejména s nezl. ██████. Rozhodnutí prvoinstančního soudu o svěřením obou nezletilých do péče matky za současného stanovení výživného otci v nezbytné výši je proto věcně správné. Definitivní uspořádání poměrů nezletilých, včetně stanovení výše výživného, které bude na ně povinný rodič platit, bude předmětem konečného rozhodnutí ve věci samé, jež bude výsledkem úplného dokazování a vyhodnocení provedených důkazů. Veškerá další tvrzení otce, např. o výchovné nezpůsobilosti matky, budou proto přezkoumávána až v řízení ve věci samé.
12. Otec se svým časově předcházejícím návrhem na vydání předběžného opatření rovněž domáhal svěřením nezletilé ██████ do péče, avšak důvody takového kroku osvědčoval záznamem Městského úřadu v ██████ – SPOD o pohovoru s nezletilou z prosince 2019. Při akutním rozhodování se však nelze bez dalšího opírat pouze o důkaz již staršího data, o němž není jisté, že reflektuje aktuální situaci rodiny a názor dítěte. Rozhodnutí soudu prvního stupně o zamítnutí tohoto otcova návrhu je věcně správné.

13. Otec ve svém návrhu tvrdil, že matka změnila administrativní bydliště nezletilých [REDAKCE] (odst. IV. podání z 18.2.2019), z obsahu návrhu neplyne, že jej vztahoval k bydlišti nezletilých ve smyslu jeho zákonné definice v § 80 o.z. a nelze proto ničeho vytknout zamítavému rozhodnutí prvoinstančního soudu, pokud z výpisu z centrální evidence obyvatel zjistil, že k žádné změně údaje nedošlo, nezletilá je nepřetržitě od 11.9.2019 hlášena k trvalému pobytu na adrese [REDAKCE], navíc dle tvrzení matky bez jejího souhlasu, návrh tudíž důvodný není. K tomu přistupuje rovněž tak okolnost, že nezletilá je nyní svěřena matce předběžně do péče. Odvolací soud proto v této části prvoinstanční rozhodnutí potvrdil.
14. Věcně správné je i prvoinstanční rozhodnutí o zamítnutí návrhu otce ve věci změny školní docházky nezletilých [REDAKCE], jelikož v době rozhodování byla již školní docházka změněna do místa bydliště matky, již je nezletilá nyní předběžně předána do péče, otázka případného opravného prostředku a konečného výsledku správního řízení není pro toto rozhodování relevantní.
15. Otcova námitka, že soud nepřipustným hmotněprávním poučením o formulaci návrhu zvýhodnil matku na jeho úkor, není relevantní. Nejde o poučení, jehož by se ze strany soudu matce dostalo a již vůbec ne o poučení o hmotném právu, ale o právní názor soudu vyjádřený v rámci odůvodnění jeho předcházejícího rozhodnutí, který ostatně respektoval i otec, jak je zřejmé z jeho návrhu na vydání předběžného opatření. Poučovací povinnost soudu je úzce spojena s vázaností soudu žalobním návrhem. O vybočení z mezí poučovací povinnosti soudu lze proto hovořit pouze ve sporných řízeních, kde se zásada vázanosti soudu návrhem účastníka uplatňuje a kde soud musí postupovat se značnou obezřetností, aby svým poučením neposkytl některému z účastníků výhodu. Většina řízení v oblasti péče o nezletilé, mimo jiné i řízení o úpravě jejich výchovy a výživy, má však charakter řízení nenávrhových, lze je zahájit i z moci úřední, a proto se v nich vázanost soudu návrhem účastníka a tedy ani překročení poučovací povinnosti neuplatní.
16. Věcně správné výroky prvoinstančních rozhodnutí, včetně výroků o jmenování kolizních opatrovníků nezletilým pro řízení dle § 469 odst. 1 o.z. ve spojení s § 61 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, jakož i o předběžné vykonatelnosti rozhodnutí, odvolací soud podle § 219 o.s.ř. ve spojení s § 1 odst. 3 a § 28 z.ř.s. potvrdil.
17. Změnou byl dotčen pouze výrok o úpravě styku otce s nezletilými. Prvoinstanční soud nevybočil z rozhodovací praxe, pokud návrh zamítl z procesních důvodů, pro chybějící úpravu výchovy a výživy nezletilých, neboť v takové situaci měli oba rodiče k nezletilým zcela shodná práva, což rozhodnutí o úpravě styku vylučovalo. V současné době však již došlo ke změně, obě nezletilé byly předběžně předány do péče matky, čímž jsou podmínky pro úpravu styku otce s nimi založeny. Věcné důvody pro vydání předběžného opatření byly dány již v době rozhodování soudu prvního stupně a jsou dány i nadále, neboť mezi rodiči není v této otázce ani nadále shoda a naopak se situace vyhorcuje, jak je zřejmé z matčina vyjádření k odvolání otce, o problému nastalém ohledně nezletilých [REDAKCE]. Odvolací soud, maje na zřeteli tuto problematickou situaci, dospěl k závěru o nezbytnosti vytvoření základního rámce úpravy styku otce s nezletilými, kterým jak děti, tak i rodiče získají pevný řád a potřebnou jistotu v této otázce, zaručené vymahatelným právem i povinností. Rozsah styku byl nastaven v míře obvyklé pro předběžná opatření v podobě tzv. běžného styku, který zajistí průběžný a pravidelný kontakt mezi otcem a nezletilými a umožní zachování jejich vzájemného vztahu. Jelikož předběžné opatření je vydáváno v době více než dvou měsíců před začátkem hlavních školních prázdnin, navíc ve zcela specifické situaci současných kroků a změn ve školní výuce souvisejících s opatřeními proti koronavirové infekci, jakož i jejich doposud ne zcela jasného budoucího vývoje, nezohledňuje prázdninovou úpravu, jejíž potřeba úpravy se v současné době nejeví akutní do té míry, aby bylo nutno o ní rozhodnout předběžným opatřením. Případné rozhodnutí o ní je tak vyhrazeno až meritorní úpravě, eventuálně i prozatímní úpravě, vyžádá-li si to situace, což platí shodně také o úpravě pro období vánočních a dalších svátků. Otec tak má v rámci předběžného opatření právo stýkat se s nezletilými jedenkrát za čtrnáct dnů, to je každý sudý víkend, od pátku 18.00 hod. do neděle 18.00 hod., když je převezme v místě

bydliště matky v [REDACTED] a tam je taky vrátí. Toto rozhodnutí o úpravě styku respektuje závěry judikatury vyšších soudů a neodporuje ani nálezů Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 618/05 zmiňovaného otcem, který dopadá na odlišnou skutkovou situaci - zamítnutí návrhů na předběžné opatření k úpravě styku v době nemoci a prázdnin s odkazem na existující úpravu styku běžného. Žádná okolnost pochopitelně nebrání rodičům, aby se dohodli na jiné frekvenci či termínech styku otce s nezletilými mimo rámec tohoto předběžného opatření.

18. Výrok o styku otce s nezletilými byl tak změněn podle § 220a odst. 1 o.s.ř. za použití § 1 odst. 3 a § 28 z.ř.s.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

V Českých Budějovicích dne 20. dubna 2020

Mgr. Kamila Drábková v.r.
předsedkyně senátu